

ICOMi muuseumide
eetikakoodeks

ICOMI MUUSEUMIDE EETIKAKOODEKS

ICOMi nurgakivi on ICOMi muuseumide eetikakoodeks.

See seab miinimumnõuded professionaalseks tööks ja toimimiseks muuseumidele ja nende töötajatele. Liitudes ICOMiga võtavad liikmed enesele kohustuse järgida seda koodeksit.

Kui peaks esinema küsimusi, mis vajavad ICOMi eetikakomitee tähelepanu ja/või seisukohavõttu, palume pöörduda komitee esimehe poole e-posti kasutades, aadressil ethics@icom.museum

PREAMBULA

ICOMi muuseumide eetikakoodeksi staatus

ICOMi muuseumide eetikakoodeksi koostas Rahvusvaheline Muuseumide Nõukogu ICOM. See on eetika deklaratsioon muuseumidele, nii nagu need on määratletud ICOMi statuudis. Koodeks kajastab rahvusvahelises muuseumiüldsuse üldaktsepteeritud põhimõtteid. ICOMi kuulumine ja iga-aastase liikmemaksu tasumine tähendab *ICOMi muuseumide eetikakoodeksi* tunnustamist.

Muuseumidele seatud miinimumstandard

ICOMi muuseumide eetikakoodeks kujutab endast miinimumstandardit, millest muuseumidel tuleb kinni pidada. Esitatud printsiipide kogum koos juhtnõõridega tagab soovitava professionaalse käitumise. Mõnes riigis on miinimumnormid paika pandud seaduste või valitsuse õigusaktidega. Teistes riikides võib erialaste käitumisnormide miinimum olla kehtestatud soovitude, aga ka kriteeriumide näol „akrediteerimise”, „registreerimise” või muude hindamiskontseptsioonide kaudu. Situatsioonides, kus sellised normid on jäänud määratlemata, on võimalik saada juhiseid ICOMi sekretariaadilt, iga riigi ICOMi rahvuskomiteelt, või vastavalt ICOMi rahvusvaheliselt komiteelt. Lisaeesmärk on, et nii riigid eraldi kui ka muuseumitegevusega seotud erialased organisatsioonid kasutaksid koodeksit lisastandardite väljatöötamise alusena.

ICOMi muuseumide eetikakoodeksi tõlked

Muuseumide eetikakoodeks on avaldatud Rahvusvahelise Muuseumide Nõukogu ehk ICOMi kolmes ametlikus keeles: inglise, prantsuse ja hispaania keeles. ICOM tervitab koodeksi tõlkimist ka teistesse keeltesse. Juhime tähelepanu, et tõlget peetakse „ametlikuks” üksnes siis, kui see on kiidetud heaks vähemalt ühe rahvuskomitee poolt sellises riigis, kus seda keelt kõneldakse, soovitavalt selle maa esimese keelena. Sellistel puhkudel, kui kõnesolev keel on kasutusel rohkem kui ühes riigis, oleks soovitav, et peetaks nõu ka teiste riikide rahvuskomiteedega. Ametlike tõlgete puhul juhime tähelepanu vajadusele võtta appi keeletundjad ja muuseumide spetsialistid. Tõlkes tuleks ära tuua keele versioon ja töösse kaasatud rahvuskomiteed. Tingimuste seadmine pole siinkohal mõeldud piirangutena neile, kes soovivad koodeksit või selle osi tõlkida kasutamiseks seoses koostamise ja õppetööga.

„*ICOMi professionaalse eetika koodeks*” võeti vastu ICOMi 15. peassamblee ühehäälselt otsusega 4. novembril 1986. aastal Argentinas Buenos Aireses.

Selle parandatud versioon võeti vastu 6. juulil 2001. aastal ICOMi 20. peassambleel Hispaanias Barcelonas. Pärast ümbernimetamist „*ICOMi muuseumide eetikakoodeksiks*” – võeti see vastu redigeeritud kujul 8. oktoobril 2004. aastal Lõuna Koreas, Seoulis ICOMi 21. peassambleel.

Kolmkeelse eetikakoodeksi toimetaja (inglise, prantsuse, hispaania keel): Lysa Hochroth / ICOM
Eesti keelse tõlke toetaja: Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus / Okupatsioonide muuseum

Inglise keelest eesti keelde tõlkinud: Jüri Estam
Toimetanud: Agnes Aljas, Kersti Koll, Daimar Lell
Keeletoimetaja: Aili Künstler
Küljendanud: Tuunik Studio OÜ, Marje Eelma

© ICOM, 2013

© ICOM Eesti Rahvuskomitee, 2014

ISBN 978-9949-38-064-0 (pdf)

ICOMi muuseumide eetikakoodeks

- Lk 1** 1. Muuseumid säilitavad, tõlgendavad ja tõstavad esile inimkonna loodus- ja kultuuripärandit.
- institutsiooniline staatus
 - füüsilised ressursid
 - finantsvahendid
 - personal
- Lk 3** 2. Muuseumid hoiavad oma kogusid eestkostja kohustusel, inimkonna kasu ja arengu nimel.
- kogude omandamine
 - kogudest väljaarvamine
 - kogude hooldamine
- Lk 6** 3. Muuseumid hoiustavad algmaterjale teadmiste kinnitamiseks ja edendamiseks.
- algmaterjalid
 - muuseumi kogumis- ja uurimistöö
- Lk 8** 4. Muuseumid pakuvad võimalusi loodus- ja kultuuripärandi väärtustamiseks, nende paremaks hoomamiseks ja haldamiseks.
- ekspositsioonid ja näitused
 - muud vahendid
- Lk 9** 5. Muuseumidel on ressursse, et pakkuda lisaks veel avalikke teenuseid ja hüvesid.
- identifitseerimisteenused
- Lk 10** 6. Muuseumid teevad tihedat koostööd kogukondadega, kellelt nende kogud pärinevad ning ka nendega, keda teenindatakse.
- kogude päritolu
 - teenindavaid kogukondi tuleb austada
- Lk 11** 7. Muuseumid toimivad seaduslikul alusel.
- õiguslik tarind
- Lk 12** 8. Muuseumide tegevuse alus on professionaalsus.
- professionaalne käitumine
 - huvide konfliktid
- Lk 15** Terminoloogia

1. MUUSEUMID SÄILITAVAD, TÕLGENDAVAD JA TÕSTAVAD ESILE INIMKONNA LOODUS- JA KULTUURIPÄRANDIT.

Põhimõte

Muuseumid vastutavad materiaalse ja vaimse loodus- ja kultuuripärandi eest. Juhtorganeil ja muudel instantsidel, kelle ülesanne on muuseumide strateegiline juhtimine ja tegevuse järelevalve, on esmatasandi kohustus selleks otstarbeks eraldatud inim-, füüsiliste- ja rahaliste ressursidega seda pärandit kaitsta ja esile tõsta.

INSTITUTSIOONILINE STAATUS

1.1 Alusdokumendid

Muuseumi juhtorgan (*governing body*) peab kindlustama, et muuseumil on avaldatud kirjalik põhikirj, statuut või muu avalik dokument, mis, järgides riigi seadusi, sätestab muuseumi õigusliku staatuse, ülesande, püsivuse ning mittetulundusliku olemuse.

1.2 Missiooni, eesmärkide ja reeglite määramine

Muuseumi juhtorganil tuleb välja töötada, avaldada ja võtta tegutsemise põhiprintsiipide aluseks selline dokument, mis sisaldab muuseumi missiooni, ülesanded ja tegutsemispõhimõtted ning sätestab juhtorgani rolli ja koosseisu.

FÜÜSILISED RESSURSID

1.3 Tegutsemisruumid

Juhtorganid peavad tagama sobiva keskkonna ja tingimustega ruumid või koht, et muuseum saaks täita oma põhifunktsioone nii, nagu need missiooni sõnastusega on määratletud.

1.4 Juurdepääs

Juhtorgan peab tagama juurdepääsu muuseumile ja selle kogudele mõistlikul lahtioleku ajal reeglipärase graafiku alusel. Spetsiaalset tähelepanu tuleb osutada erivajadustega inimestele.

1.5 Tervishoid ja turvalisus

Juhtorganil tuleb tagada piisavad tervishoiu, turvalisuse ja ligipääsetavuse standardid nii töötajatele kui külastajatele.

1.6 Kaitse katastroofide eest

Juhtorganil tuleb välja töötada ja rakendada tegevuskavad kaitsmaks avalikkust, töötajaid, kogusid ja teisi varasid looduslike- ja inimtekkeliste katastroofide eest.

1.7 Turvanõuded

Juhtorgan peab võtma kasutusele otsustabekohased turvameetmed, et kogud oleksid kaitstud varguse ja kahjustuste eest ekspositsioonides, töö- ja hoiuruumides ning transpordi ajal.

1.8 Kindlustus ja kahjude hüvitamine

Kui kogud on kindlustatud ärikindlustuslepetega, tuleb juhtorganil tagada, et kindlustuskate oleks küllaldane ning kataks ka esemeid, mida transporditakse, mis on laenatud või mille eest vastutab muuseum. Juhul kui on kasutusel kahjude hüvitamise plaan, on tarvilik, et kindlustusega oleksid küllaldaselt kaetud ka materjalid, mis ei kuulu muuseumile.

FINANTSVAHENDID

1.9 Rahastamine

Juhtorgan peab tagama, et muuseumi tegevuseks ja arendamiseks oleksid olemas piisavad rahalised vahendid. Kogu raha suhtes tuleb rakendada professionaalset arvepidamist.

1.10 Tegevuspõhimõtted sissetulekuallikate (*income-generating*) küsimuses

Juhtorgan peab panema kirja tegevuspõhimõtted sissetulekuallikate leidmisel. Need peaksid kehtima nii omaenda tegevusest tulenevate voogude, kui ka vahendite puhul, mida võetakse vastu välisallikalt. Rahastamisallikast olenemata peaksid muuseumid säilitama kontrolli oma programmide, ekspositsioonide ja muu tegevuse sisu ning terviklikkuse üle. Rahastamistegevus ei tohi kompromiteerida ei asutuse standardeid ega selle publikut. (vt. ka 6.6).

PERSONAL

1.11 Personalipoliitika

Juhtorganil tuleb kindlustada, et kõik töötajaskonnaga seotud toimingud viiakse läbi vastavuses nii muuseumi oma reeglite kui ka teiste seaduses ette nähtud ja muude korrektse käitumise nõuetega.

1.12 Direktori ehk tegevjuhi määramine

Muuseumi direktor või tegevjuht on võtmeisik. Seda isikut ametisse määramises peavad juhtorganid võtma arvesse teadmisi ja oskusi, mis on tarvilikud selle ameti efektiivsuseks täitmiseks. Juhi isikuomaduste hulka peaksid kuuluma küllaldane intellektuaalne võimekus ja erialased teadmised koos kõrge käitumiseetika tasemega.

1.13 Juurdepääs juhtorganeile

Muuseumi direktor või tegevjuht peab olema otseselt vastutav ja tal peab olema otsene juurdepääs asjakohastele juhtorganitele.

1.14 Muuseumi personali pädevus

Tuleb palgata vajalike erialateadmistega töötajad, et muuseum tuleks toime kõikide ülesannete täitmisega. (vt. ka 2.19; 2.24; 8. lõik).

1.15 Personali koolitamine

Tuleb korraldada piisavalt võimalusi kestvaks õppeks ja kõikide töötajate erialaseks arenguks, et tagada muuseumi töötajaskonna küllaldane efektiivsus.

1.16 Eetilised konfliktid

Juhtorgan ei tohi kunagi anda muuseumi töötajatele sellist korraldust, mis nõuab neilt seesugust käitumist, mida saab tõlgendada konfliktina eetikakoodeksi punktide, millise tahes riikliku õigusakti, või erialaste eetikakoodeksitega.

1.17 Muuseumi personal ja vabatahtlikud

Juhtorgan peab võtma kasutusele vabatahtlike töö kirjaliku juhendi, mis aitab kaasa vabatahtlike ja kutseliste muuseumitöötajate positiivse suhte kujunemisele.

1.18 Vabatahtlikud ja eetika

Juhtorgan peab kindlustama vabatahtlike täieliku kursisoleku ICOMi muuseumide eetikakoodeksiga ja teiste asjakohaste reeglite ning seadustega, et nad arvestaksid nendega nii muuseumitöös kui ka oma isiklikus tegevuses.

2 MUUSEUMID HOIAVAD OMA KOGUSID EESTKOSTJA KOHUSTUSTES INIMKONNA KASU JA ARENGU NIMEL.

Põhimõte

Muuseumide ülesanne on soetada, säilitada ja tutvustada oma kogusid, andes panuse loodus-, kultuuri- ja teaduspärandi kaitseks. Nende kogud on suure tähtsusega avalikkusele kuuluv pärand, mis on eraldi esile tõstetud õigusloomes ning rahvusvaheliste konventsioonide kaitse all. Selle üldrahvaliku usaldusülesande loomuomane osa on hooldamiskohustus, mille alla kuuluvad seadusliku omamise, järjepidevuse, dokumenteerituse ja kättesaadavuse, aga ka objektide vastutustundliku kogudest väljaarvamise küsimused.

KOGUDE OMANDAMINE

2.1 Kogude poliitika

Iga muuseumi juhtorganil tuleb välja töötada ja avaldada oma kogudele mõeldes tegutsemisprintsipiide dokument, mis vastab küsimustele kogude soetamise, hooldamise ja kasutamise kohta. Selle reeglistikuga tuleb täpsustada staatuse ka selliste materjalide puhul, mis jäävad kataloogimata, konserveerimata või eksponeerimata. (vt. ka 2.7; 2.8).

2.2 Kehtiv omandiõigus

Ühtegi eset ega eksemplari ei tohi muuseum omandada ei ostu, kingituse, laenu, päranduse ega vahetuse teel, kui muuseum ei ole veendunud eseme või eksemplari omandiõiguse täielikust kehtivusest. Tõend omandiõiguse seaduslikkuse kohta mingis riigis ei tarviise tähendada vastuvaidlematult kehtivat omandiõigust sellele esemele või eksemplarile.

2.3 Päritolu (*provenance*) ja asjakohane põhjalikkus (*due diligence*)

Enne esemete vastuvõtmist tuleb teha kõik enesest olenev kindlustamaks, et ese või eksemplar mida pakutakse ostuks, kingitusena, laenuna, pärandusena või vahetuseks, ei ole ebaseaduslikult omandatud või välja viidud oma päritoluriigist või

mõnest vahepealsest riigist, kus see võis olla seaduslikult omandatud, kaasa arvatud riik, kus muuseum ise asub. Asjakohase põhjalikkusega tuleks välja selgitada eseme ajalugu, alates selle avastamisest või valmistamisest.

2.4 Volitusteta või teaduslikult põhjendamata välitööde käigus kogutud esemed ja eksemplarid

Muuseumid ei tohi esemeid omandada juhtudel, kui on küllaldaselt põhjust arvata, et need avastati mittevõlitatud või teaduslikult põhjendamata välitööde käigus, või kui nende käigus tahtlikult hävitati või kahjustati monumente, arheoloogilisi või geoloogilisi leiukohti, aga ka liike või looduslikke elu- ja kasvukohti. Samade printsipiide kohaselt ei tohi muuseum omandada leidusid, kui nendest pole teatatud omanikule, kasutajale või asjakohastele õiguslikele volinikele või valitsusametnikele.

2.5 Kultuuriliselt tundlik materjal

Inimjäänuste kogusid ja pühaks peetavaid materjale tohib omandada üksnes juhul, kui neid on võimalik hoiustada turvaliselt ja lugupidavalt. Seda tuleb teha vastavuses ametialaste standarditega ning materjali päritoluga seotud inimeste, etnilise või religioosse grupi huvide ja uskumustega ulatuses, nagu neid tuntakse. (vt. ka 3.7; 4.3).

2.6 Kaitse all olevad bioloogilised või geoloogilised eksemplarid

Muuseumid ei tohi omandada bioloogilisi või geoloogilisi eksemplare mida on kogutud, müüdnud või mis on üle antud vastuolus kohalike või riiklike normatiivide või regionaalsete või rahvusvaheliste lepete või rahvusvahelise õigusega, pidades eriti silmas looduskaitse või loodusmälestiste kaitse valdkonda.

2.7 Elusolendite kogud

Kui kogudes peaks esinema elusaid botaanilisi või zooloogilisi isendeid, tuleks suhtuda erilise hoolega sellesse looduslikku ja sotsiaalsesse keskkonda, kust nad pärinevad, aga ka kohalikesse, riiklikesse, regionaalsetesse ja rahvusvahelistesse õigusaktidesse või lepingutesse, mis puudutavad looduse- ja loodusloo kaitsmist.

2.8 Pidevkasutuses fondid

Vajaduse korral võib kogude eeskirjas sätestada juhised spetsiaalsete kogude jaoks, kus rõhk ei ole esemel, vaid kultuuriliste, teaduslike ja tehniliste protsesside säilitamisel, kus esemed või eksemplarid on pidevalt kasutuses või hariduslikes ülesannetes. (vt. ka 2.1).

2.9 Erandid kogumise tegevusprintsipi osas

Esemete või eksemplaride omandamist väljaspool muuseumi sätestatud reegleid tuleks lubada üksnes eriolukorras. Juhtorgan peab sellisel juhul arvestama eriala spetsialistide nõu ja kõikide huvitatud asjaosaliste arvamusel. Arvesse tuleb võtta, eseme või eksemplari tähtsus, selle kultuuri- või siis looduslooline kontekst, prisma, aga ka teiste muuseumide huvi sellise materjali kogumise vastu. Kuid isegi sellistel erilistel juhtudel tuleks hoiduda kogumast esemeid, millel puudub kehtiv omandiõigus. (vt. ka 3.4).

2.10 Esemete vastuvõtmine juhtorganite liikmetelt või muuseumi töötajalt

Erilise tähelepanuga tuleb kaaluda juhtorganite liikmete, muuseumi enda töötajate või nende perekonnaliikmete või nendega lähedalt seotud isikute pakkumisi, olenevata sellest, kas eset pakutakse müügiks, annetuseks, või maksuvaba kingitusena.

2.11 Viimase abinõu hoiupaik

Käesolevas eetikakoodeksis ei ole ühtegi sätet, mis võiks takistada muuseumi võtmast enesele autoriseeritud hoiupaiga ülesannet, kui asi puutub teadmata päritoluga, seadusevastaselt pakutud või müüdi avastatud esemetesse ja eksemplaridesse, mis pärinevad territooriumilt, mille suhtes muuseum kannab õiguslikku vastutust.

KOGUST VÄLJAARVAMINE

2.12 Õiguslikud või muud võõrandamise alused

Kui muuseumil on võõrandamiseks seaduslik õigus või kui ta on omandanud objektide tingimusel, et need hiljem võõrandatakse, tuleb täies mahus järgida seaduses või muul viisil ette nähtud nõudeid ja protseduure. Kui algne omandamine oli seotud kohustuste või muude piirangutega, tuleb neid järgida, välja arvatud juhul, kui saab selgelt näidata, et niisuguste piirangute järgimine on võimatu või kahjustab oluliselt asutuse huve. Sobival juhul võib muuseum püüda end neist piirangutest vabastada õiguslike menetluste alustamise kaudu.

2.13 Väljaarvamine muuseumi kogust

Eseme või eksemplari tohib muuseumi kogust välja arvata ainult pärast eseme tähenduse, selle iseloomu (on see näiteks uuendatav või mitte) ja õigusliku seisundi põhjalikku kaalumist. Tuleb kaaluda ka seda, kas selline samm võib kaasa tuua avalikkuse usalduse kaotuse.

2.14 Vastutus kogust väljaarvamise eest

Kogust väljaarvamise otsuse langetab muuseumi juhtorgan koostöös direktori ja vastava kogu kuraatoriga. Pole välistatud, et pidevkasutuses kogude kohta võivad kehtida erilised korraldused. (vt. ka 2.7; 2.8).

2.15 Kogust välja arvatud esemete võõrandamine

Igal muuseumil peab olema kord, mis määratleb lubatud meetodid eseme kogust alaliseks mahakandmiseks annetamise, üleandmise, vahetamise, müügi, repatrieerimise või hävitamise teel ja mis võimaldab piiranguteta omandiõiguse üleandmise vastuvõtvale isikule. Kõik mahakandmise otsused peavad olema dokumenteeritud täies ulatuses, koos võõrandatavate esemete ning esemete võõrandamise viisi kirjeldusega. Siinkohal lähtutakse õiguslikust eeldusest, et kogust väljaarvatud eset pakutakse kõigepealt teisele muuseumile.

2.16 Sissetulek kogude võõrandamisest

Muuseumi kogusid hoitakse eestkoste printsiibi alusel, millest tulenevalt ei tohi nendega ümber käia nagu realiseerimiseks mõeldud varaga. Raha või kompensatsiooni, mis saadakse esemete või eksemplaride muuseumikogust mahakandmisest või võõrandamisest, tuleb kasutada ainult kogu hüvanguks, tavaliselt sellesama kogu täiendamiseks.

2.17 Mahakantud kogude ostmisest

Muuseumi või selle juhtorgani töötajail, nende perekonnaliikmetel või neile lähedalt seisvail isikuil ei tohi lubada osta esemeid, mis on mahakantud kogust, mille eest need isikud on vastutanud

KOGUDE HOOLDAMINE

2.18 Kogude säilivus

Muuseum peab looma ja kehtestama printsiibid, mis kindlustavad kogude (nii alaliste kui ajutiste) ning nendekohase informatsiooni heale tavale vastava talle-

tamise ning juurdepääsu kasutamiseks nii, et need saab tulevastele põlvedele üle anda nii heas ja turvalises seisundis, kui see on praeguste teadmiste ja ressursside juures võimalik.

2.19 Vastutuse delegerimine kogude eest

Erialselt saavad kogude hooldamise eest vastutada isikud, kellel on vastavad teadmised ja oskused või keda juhendatakse selleks piisavalt. (vt. ka 8.11).

2.20 Kogude dokumenteerimine

Muuseumi kogud peaksid olema dokumenteeritud vastavuses erialaste standarditega. Selline dokumentatsioon peaks hõlmama iga eseme täit määratlemist ja kirjeldust, andmeid selle seoste, päritolu, seisundi, haldamise, aga ka asukoha kohta praegusel hetkel. Niisuguseid andmeid tuleb hoida turvalistes tingimustes ning need peavad olema leitavad otsingusüsteemiga, mis võimaldab juurdepääsu asjasse puutuvatele muuseumitöötajatele ja teistele õigustatud kasutajatele.

2.21 Kaitse katastroofide eest

Erilist tähelepanu tuleb pöörata tegevuskavade väljatöötamisele kaitsmaks kogusid relvastatud konfliktide ajal ja teiste inimtekkeliste või looduslike katastroofide eest.

2.22 Kogu ja sellega seotud andmete turvalisus

Muuseumil tuleks vältida tundlike isikuandmete või muu seotud informatsiooni ja teiste konfidentsiaalsete küsimuste teatavaksamist koos kogu kohta käiva muu informatsiooni avalikkusele kättesaadavaks tegemisega.

2.23 Ennetav konserveerimine

Ennetav konserveerimine on oluline muuseumi tegevuspõhimõtete ja kogu hoiustamise aspekt. Kõigi esemete ja eksemplaridega tegelevate muuseumitöötajate kohustus on luua ja säilitada kaitsev keskkond kogudele, mis on nende hoole all, seda nii hoidlas, näitustel kui transpordi ajal.

2.24 Kogu konserveerimine ja restaureerimine

Muuseumil tuleks kogude seisundit hoolikalt seirata, et kindlaks teha, millal eseme või eksemplari seisukord võib nõuda konserveerimis- või restaureerimistööd ja kvalifitseeritud konservatori-restaureerija teenuseid. Põhieesmärk peaks olema eseme või eksemplari seisukorra stabiliseerimine. Kõik konserveerimistoimingud peaksid olema dokumenteeritud ja nii-võrd tagasipööratavad kui võimalik, kõik läbi viidud muudatused peaksid olema selgelt eristatavad algsest esemest või eksemplarist.

3. MUUSEUMID HOIUSTAVAD ALGMATERJALE TEADMISTE KINNITAMISEKS JA EDENDAMISEKS.

Põhimõte

Muuseumidel on üldsuse ees erilised kohustused algmaterjali suhtes. Kogutud algmaterjalile peab ligipääsena ja seda tuleb tõlgendada ning hoiustada.

ALGMATERJALID

3.1 Kogud moodustuvad esmastest tõendeist

Muuseumi kogumise juhtnõõrid peaksid selgesti rõhutama kogude tähtsust esmaste museaalide hoiupaikadena. Kogumisstrateegiat ei tohiks kujundada üksnes hetkeliste intellektuaalsete trendide või siis praeguste muuseumitavade alusel.

3.2 Kogude kättesaadavus

Muuseumidel on eriline kohustus teha kogud ja kogu asjasse puutuv informatsioon võimalikult kättesaadavaks. Arvesse tuleb võtta piiranguid, mis tulenevad konfidentsiaalsuse ja turvalisuse kaalutlustest.

2.25 Elusloomade heaolu

Muuseumil, mis peab elusloomi, tuleks võtta täielik vastutus nende tervise ja heaolu eest. Muuseum peaks töötajate, külastajate ja loomade kaitsmiseks välja töötama ja rakendama veterinaaria-eksperdi poolt heaks kiidetud turvaeeskirjad. Geneetilised modifikatsioonid peaksid olema selgelt identifitseeritavad.

2.26 Muuseumi kogude isiklik kasutamine

Muuseumi töötajail, juhtorganil, nende perekonnaliikmel või nendele lähedalseisvail isikuil ega teistel ei tohi kunagi lubada esemete võõrandamist muuseumi kogudest ükskõik milliseks isiklikuks tarbeks, ka mitte ajutiselt.

MUUSEUMI KOGUMIS- JA UURIMISTÖÖ

3.3 Välitööd ja kogumine

Välitöid tegevad muuseumid peaksid välja töötama tegevusjuhtnõõrid, mis on kooskõlas akadeemiliste standarditega, seadustega, rahvusvaheliste normide ning lepingute kaudu võetud kohustustega. Välitööd tuleb ette võtta austusega, arvestades kohaliku elanikkonna arvamuse ja nende keskkonnavarade ja kultuuritavade ning püüda heapere-mehelikult ümber käia nende kultuuri- ja looduspärandiga.

3.4 Esmaste tõendite kogumine erakordsetes tingimustes

Erakordsetel juhtudel võib teadmata päritoluga esemel olla kõrge teaduslik väärtus, mis teeb selle säilimise üldsuse huvides oluliseks. Sellise eseme muuseumi kogusse võtmise otsuse peavad langetama vastava eriala asjatundjad, kes ei tohi lasta end mõjutada riiklikest ega institutsionaalsetest eelarvamustest sellise otsuse tegemisel. (vt. ka 2.11).

3.5 Uurimistöö

Muuseumi töötajate uurimistöö peab olema seotud muuseumi missiooni ja eesmärkidega ning järgima kindlaks kujunenud seaduslikke, eetilisi ja akadeemilisi tavasid.

3.6 Destruktiivne analüüs

Destruktiivsete analüüsimeetodite kasutuselevõtmise puhul tuleb kindlustada, et materjali analüüsi täielikust ülevaatest koos analüüsitulemuse ja uurimistöö resultaattidega, kaasaarvatud teaduslikud artiklid, saab eseme dokumentatsiooni alaline osa.

3.7 Inimsäilmed ja pühaks peetavad materjalid

Inimsäilmete ja pühaks peetavate materjalide uurimist tuleb teostada vastavuses ametialaste standarditega ning arvesse võttes materjali päritoluga seotud inimeste, etnilise või religioosse grupi huve ja uskumusi, kuivõrd neist teatakse. (vt. ka 2.5; 4.3).

3.8 Õiguste säilimine uurimistöö materjalidele suhtes

Kui muuseumitöötajad valmistavad ette materjali esitamiseks või välitööde dokumenteerimiseks, on vaja selget kokkulepet sponsoreeriva muuseumiga selle osas, kellele kuuluvad selle töö õigused.

3.9 Teabe ja kogemuste jagamine teistega

Muuseumitöötajatel on kohustus jagada oma teadmisi ja kogemusi kolleegide, õpetlaste ja üliõpilastega vastavates valdkondades. Neil tuleb austada ning tunnustada neid, kellelt nad on õppinud, ja anda edasi oma uuendusi ja kogemusi, mis võivad teistele kasulikud olla.

3.10 Muuseumide ja teiste institutsioonide koostöö

Muuseumitöötajad peaksid tunnustama ja jaatama sarnaste huvide ja kogumistavadega institutsioonide koostöö ja konsulteerimise vajadust. Eriti kehtib see kõrgemate õppeasutuste ja avalike asutuste puhul, kus uurimistöö käigus võivad tekkida olulised kogud, mille pikaajaline turvalisus ei ole tagatud.

4. MUUSEUMID PAKUVAD VÕIMALUSI LOODUS- JA KULTUURIPÄRANDI VÄÄRTUSTAMISEKS, NENDE PAREMAKS HOOMAMISEKS, JA HALDAMISEKS.

Põhimõte

Muuseumidel on oluline kohustus arendada oma hariduslikku rolli ja haarata kaasa laiemat publikut nende inimeste ja sihtgruppide hulgast või paikkonnast, kelle heaks nad töötavad. Muuseumi oluline hariduslik ülesanne on suhelda oma kogukonnaga ning aidata neil oma kultuuripärandit arendada.

EKSPOSIITSIOONID JA NÄITUSED

4.1 Näitused, ekspositsioonid ja spetsiaalsed tegevused

Väljapanekud ja ajutised näitused, – olenemata sellest, kas need on reaalsed või virtuaalsed, – peavad toimuma kooskõlas muuseumi missiooni, arengukava ja eesmärgiga. Need ei tohi ohustada ei kogude kvaliteeti ega nende säilimist.

4.2 Näituste tõlgendamine

Muuseumid peavad selle eest hoolt kandma, et informatsioonil, mida näitustel ja ekspositsioonidega pakutakse on objektiivne alus, see peab olema täpne ja võtma sobival kombel arvesse esitletavaid gruppe või tõekspidamisi.

4.3 Tundlike materjalide eksponeerimine

Inimsäilmete ja pühaks peetavate materjalide esitlemine peab toimuma vastavuses ametialaste standarditega, austades materjalidega seotud inimeste, etnilise või religioosse grupi huve ja uskumusi, eeldusel, et selle kohta omatakse teavet. Materjale tuleb eksponeerida erilise taktitundega, austades inimväärikust mis on omane kõikidele rahvastele.

4.4 Eemaldamine avalikust ekspositsioonist

Eksponeeritava materjali päritoluga seotud kogukonna taotlusele eemaldada inimsäilmed või pühaks peetav materjal avalikust ekspositsioonist tuleks vastata kiiresti,

lugupidavalt ja delikaatselt. Samas vaimus tuleks vastata ka taotlustele tagastada niisugune materjal. Muuseumi tegevuspõhimõtetes tuleb sellistele taotlustele vastamise kord selgelt määratleda.

4.5 Teadmata päritoluga materjalide eksponeerimine

Muuseumid peaksid vältima sellise materjali eksponeerimist või kasutamist, mis on küsitava taustaga või mille päritolu on tundmatu. Muuseum peaks olema teadlik, et teadmata päritoluga materjalide eksponeerimist või kasutamist on võimalik tõlgendada kui kultuuriväärtuste ebaseadusliku äriga nõustumist ja selles osalemist.

MUUD VAHENDID

4.6 Avaldamine

Muuseumide ükskõik millise informatsioonikandja kaudu avaldatud teave peab tuginema võimalikult objektiivsele alusele, olema täpne ja võtma vastutustundega arvesse akadeemilise teadmise, ühiskonna või uskumused, mida esitletakse. Muuseumi väljaanded ei tohi asutuse standardeid kompromiteerida.

4.7 Paljundamine

Kogus esinevatest materjalidest teisendeid ja koopiaid tehes või neid muul moel reprodutseerides peaksid muuseumid püüdma jääda originaalilähedaseks. Iga koopia tuleks alati märkida kui faksiimile.

5. MUUSEUMIDEL ON RESSURSE, ET PAKKUDA LISAKS VEEL AVALIKKE TEENUSEID JA HÜVESID.

Põhimõte

Muuseumidel on mitmesuguseid eksperte, oskusi ja füüsilisi vahendeid, millel on palju laiem potentsiaal kui vaid muuseumi tööks vaja läheb. See võib viia vahendite jagamiseni teistega või teenuste osutamiseni väljaspool muuseumi tegevust. Viimasel juhul tuleb see korraldada nii, et see ei lähe vastuollu muuseumi missiooniga.

IDENTIFITSEERIMISTEENUSED

5.1 Seadusvastaselt või muul lubamatul viisil omandatud esemete identifitseerimine

Juhtudel, kui muuseumid pakuvad identifitseerimisteenust, ei tohi nad kunagi toimida nii, et seda võiks tõlgendada sellest tegevusest kas otsese või kaudse kasu saamisena. Informatsiooni materjalide kohta, mida on kas identifitseeritud või mille autentsust on määratletud, kui on põhjust olnud uskuda või kahtlustada, et need on ebaseaduslikult või lubamatul viisil omandatud, teisedatud, imporditud või eksporditud, ei tohi kunagi avalikustada enne, kui sellest on teavitatud vastavaid võimuorganeid.

5.2 Autentsuse määramine ja hindamine (appraisal)

Hindamist tohib teostada muuseumi kogude kindlustamise eesmärgil. Esemete rahalist väärtust puudutavaid hinnanguid tuleb anda ainult teiste muuseumide või pädevate õigus-, valitsus- või muude avalike asutuste ametliku taotluse alusel. Sellistel puhkudel kui muuseum võib ise olla kasusaaja, tuleb eset või eksemplari lasta sõltumatult hinnata.

6. MUUSEUMID TEEVAD TIHEDAT KOOSTÖÖD KOGUKONDADEGA, KELLELT NENDE KOGUD PÄRINEVAD JA NENDEGA, KEDA TEENINDATAKSE.

Põhimõte

Muuseumikogud on selle ühiskonna, kust need pärinevad, kultuuri- ja looduspärandi peegeldus. Sellest tulenevalt on kogudel tähendust, mis ületab tunduvalt tavalise vara väärtuse ning võib olla tihedalt seotud rahvusliku, regionaalse, kohaliku, etnilise, usulise või poliitilise identiteediga. Seetõttu on oluline, et muuseumi tegevuspõhimõtetes seda olukorda arvesse võtaks.

KOGUDE PÄRITOLU

6.1 Koostöö

Muuseumid peaksid edendama teadmiste, dokumentatsiooni ja kogude jagamist muuseumide ja kultuuriorganisatsioonidega materjali päritoluriikides ja -kogukondades. Tuleks uurida võimalusi partnerlusuhete edendamiseks muuseumidega riikides või piirkondades, mis on jäänud ilma oma pärandi arvestatavast osast.

6.2 Kultuurivara tagastamine

Muuseumid peaksid olema valmis alustama avameelset dialoogi kultuurivara tagastamiseks päritoluriigile või -rahvale. Seda tuleks teha erapooletult, tuginedes teaduslikele-, erialastele- ja humanitaarsetele printsiipidele, aga ka asjasse puutuvatele kohalikele ja riiklikele õigusaktidele ning rahvusvahelistele õigusnormidele, kusjuures siin kirjeldatud lähenemist tuleks eelistada valitsus- ja poliitilise tasandi tegevusele.

6.3 Kultuurivara restitueerimine

Kui rahvas- või päritoluriik taotleb, et tagastataks ese või eksemplar, mille kohta on tõendid, et see on eksporditud või muul viisil teisaldatud rahvusvaheliste või riiklike konventsioonide põhimõtteid rikkudes, ja tõestab, et see on osa tolle maa või rahva kultuuri- või looduspärandist, tuleb muuseumil, kui selleks on seaduslik võimalus, astuda kiireid ja vastutustundlikke samme koostöö suunal antud eseme või eksemplari tagastamiseks.

6.4 Kultuuriesemed okupeeritud riikidest

Muuseumidel tuleks hoiduda kultuuriväärustuste ostmisest või omandamisest okupeeritud territooriumeilt ja järgida kõiki seadusi ning konventsioone, mis reguleerivad kultuuriliste või looduslike materjalide importimist, ekspordit ja üleandmist.

TEENINDATAVAID KOGUKONDI TULEB AUSTADA

6.5 Tänapäeval eksisteerivad kogukonnad

Situatsioonides, kus muuseumi tegevus hõlmab mõnd tänapäeval eksisteerivat kogukonda või selle pärandit, tuleks materjali omandada vaid vastastikusel informeeritud kokkuleppel omanike või informantidega, kuritarvitamata suhteid nendega. Esmatähtsad on kogukonna soovid, millesse tuleb suhtuda austusega.

6.6 Kogukondade tegevuste rahastamine

Kui taotletakse toetust tegevusteks tänapäeval eksisteerivates kogukondades, ei tohiks sellega nende huve kahjustada. (vt. ka 1.10).

6.7 Tänapäeval eksisteerivatest kogukondadest pärinevate kogude kasutamine

Tänapäeval eksisteerivate kogukondade kogude kasutamine eeldab muuseumilt inimvärikuse, aga ka nende kogukondade traditsioonide ja kultuuri austamist. Selliseid kogusid tuleks kasutada inimeste heaolu,

sotsiaalse arengu, sallivuse ja austuse kasvatamise eesmärgil, propageerides multisotsiaalse, multikultuurilise ja mitmekeelse eneseväljendamise võimalusi. (vt. ka 4.3).

6.8 Ühiskondlikud tugiorganisatsioonid

Muuseumidel tuleks luua positiivne õhkkond, mis võimaldab muuseumide toetamist ühiskonna poolt (näiteks muuseumi sõprade seltsid ja teised tugiorganisatsioonid), tunnustada selliste struktuuride panust ning edendada toetajaskonna ja muuseumitöötajate harmoonilisi suhteid.

7. MUUSEUMID TOIMIVAD SEADUSLIKUL ALUSEL.

Põhimõte

Muuseumidel tuleb täielikult järgida rahvusvahelisi norme, regionaalseid ja riigiseadusi, kohalikke eeskirju ning lepingulisi kohustusi. Peale selle peab juhtorgan tegutsema kooskõlas seaduslikult siduvate eestkostenõuete või muude tingimustega, mis puudutavad muuseumi, selle kogusid või ükskõik milliseid tegevuse aspekte.

ÕIGUSLIK TARIND

7.1 Riigi ja kohaliku tasandi õigusaktid

Muuseumidel tuleks järgida kõiki oma riigi seadusi ja kohaliku tasandi õigusakte ning ka teiste riikide seadusi, kuivõrd need puutuvad muuseumi tegevusse.

7.2 Rahvusvahelised konventsioonid

Muuseumi tegevuspõhimõtted peavad järgima rahvusvahelisi konventsioone, mida peetakse standardiks ICOMi muuseumi eetikakoodeksi tõlgendamisel. Need on:

- „Kultuuriväärtuste kaitse konventsiooni relvastatud konfliktide korral“ (Haagi konventsioon, 1954 ja selle teine redaktsioon, 1999),

- „Kultuuriväärtuste ebaseadusliku impordi, ekspordi ja omandimuutust keelavate ja takistavate vahendite konventsioon“ (UNESCO, 1970),
- „Loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liikidega rahvusvahelise kaublemise konventsioon“ (Washington, 1973),
- „Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon“ (URO, 1992),
- „Varastatud ja ebaseaduslikult eksporditud kultuuriobjektide konventsioon“ (UNIDROIT 1995),
- „Veealuse kultuuripärandi kaitse konventsioon“ (UNESCO, 2001),
- „Vaimse kultuuripärandi kaitse konventsioon“ (UNESCO, 2003).

8. MUUSEUMIDE TEGEVUSE ALUS ON PROFESSIONAALSUS.

Põhimõte

Muuseumitöötajad peavad järgima üldtunnustatud norme ja seadusi ning kaitsma oma elukutse au ja väärikust. Muuseumitöötajad peavad kaitsma külastajaid ebaseadusliku või ebaeetilise ametialase käitumise eest ning neil tuleb kasutada iga võimalust külastajate informeerimiseks ning harimiseks muuseumitöötaja elukutse sihtide, eesmärkide ja taotluste osas, et aidata avalikkusel paremini mõista muuseumide panust ühiskonnas.

PROFESSIONAALNE KÄITUMINE

8.1 Asjakohaste õigusaktide tundmine

Iga muuseumitöötaja peaks olema kursis rahvusvaheliste, riigi ja kohaliku tasandi õigusaktidega ning oma töölepingu tingimustega. Tal tuleks vältida olukordi, mida võidakse tõlgendada väära käitumisena.

8.2 Ametialane vastutus

Muuseumitöötajatel on kohustus järgida tööandja asutuse tegevuspõhimõtteid ja korda. Seejuures jääb neile õigus väljendada oma vastuolu ettepanekute või tegevuste suhtes, mis tunduvad kahjustavat muuseumi, nende elukutset või ametialase eetika aspekte..

8.3 Professionaalne käitumine

Lojaalsus kolleegidele ja tööandjale on oluline osa ametialasest vastutusest ning see peab johtuma truudusest põhimõteteliste eetiliste printsiipidele, mis kehtivad ametialaselt kõikidele muuseumidele. Muuseumitöötajad peavad järgima *ICOMi muuseumide eetikakoodeksi* ja arvestama ka teiste koodeksite ning tegevuspõhimõtete mis kuuluvad muuseumitöö juurde.

8.4 Akadeemiline ja teaduslik vastutus

Muuseumitöötajad peaksid edendama kogude uurimist, säilitamist ja kasutamist. Samuti tuleks neil vältida igasugust tegevust või olukordi, mis võivad põhjustada

akadeemiliste ja teaduslike andmete kaotsimineku.

8.5 Must turg

Muuseumitöötajad ei tohi toetada sellist kaubitsemist, mis on keelatud seadustega või on vastuolus heade kommete ja tavadega, ega osta või müüa loodus- või kultuuriväärtusega esemeid ei otseselt ega kaudselt.

8.6 Konfidentsiaalsus

Muuseumitöötajad peavad kaitsma töö käigus omandatud konfidentsiaalset teavet. Ka muuseumi identifitseerimiseks toodud materjalide kohta käiv informatsioon on konfidentsiaalne, seda ei tohi avaldada ega edastada muudele asutustele või isikutele ilma omaniku volitusega.

8.7 Muuseum ja kogude turvalisus

Muuseumitöötajad peavad rangelt kaitsma teavet muuseumi turvalisuse, aga ka erakogude ning paikade kohta, mida on külastatud tööalaste ülesannete käigus.

8.8 Erand konfidentsiaalsuskohustuse suhtes

Konfidentsiaalsuse nõue on allutatud seaduses ette nähtud kohustusele abistada politseid või muid võimuorganeid võimalike varastatud, ebaseaduslikult või häid tavasid rikkudes omandatud või üle antud vara küsimuste uurimisel.

8.9 Töötaja iseseisvus

Kuigi erialaspetsialistina on töötajal õigus teatavale isiklikule iseseisvusele, peavad kutselised muuseumitöötajad siiski mõistma, et ühtki eraviisilist äri ega erialast huvi ei ole võimalik täielikult lahutada neile tööd andvast asutusest.

8.10 Ametialased suhted

Muuseumitöötajad loovad töösuhteid paljude teiste inimestega nii muuseumis, kus nad töötavad, kui sellest väljaspool. Töötajailt oodatakse ametialaste teenuste tõhusat ja kõrgetasemelist osutamist.

8.11 Professionaalne konsulteerimine

Kui mõnes muuseumis puuduvad küllaldased teadmised või oskused tagamaks adekvaatsete otsuste langetamist, tekib sellest professionaalne kohustus konsulteerida erialakolleeegidega samast muuseumist või väljastpoolt.

HUVIDE KONFLIKTID

8.12 Kingitused, meelehea, laenud ja muud soodustused

Muuseumitöötajad ja neile lähedalseisvad isikud ei tohi vastu võtta kingitusi, teeneid, laene ega muid soodustusi, mida neile seoses nende ülesannetega muuseumis võidakse pakkuda. Vahepehvel võib ametialane viisakus nõuda kingituste andmist ja vastuvõtmist, aga selline vahetus peab alati toimuma institutsiooni, mitte üksikisiku nimel.

8.13 Töö väljaspool muuseumi. Ärihuvid

Kuigi erialaspetsialistil on õigus teatavale isiklikule iseseisvusele, peavad muuseumitöötajad mõistma, et ei suuda ühtki eraviisilist äri ega erialast huvi hoida täielikult lahus asutusest, mis neile tööd annab. Nad ei tohiks vastu võtta tööd tasu eest ega osalemist komisjonides, mis on konfliktis või võivad näida konfliktis olevat muuseumi huvidega.

8.14 Loodus- ja kultuuripärandiga kaubitsemine (dealing)

Muuseumitöötajad ei tohi osaleda loodusega kultuuripärandi väärtustega kaubitsemises (ostmine või müümine kasu eest) ei otseselt ega kaudselt.

8.15 Lävimine müüjatega

Muuseumitöötajad ei tohiks ühelteki vahendajalt, oksjonipidajalt ega muult isikult vastu võtta kingitusi, külalislakust ega mingit liiki meelehead, mis on mõeldud mõjutusena esemete ostmiseks muuseumile või võõrandamiseks esemeid muuseumi kogudest, samuti ametliku toiminguga läbiviimiseks või sellest loobumiseks. Muuseumitöötaja ei tohiks ka eraisikutele soovitada ühtegi konkreetset kaupmeest, oksjonipidajat ega hindajat.

8.16 Eraviisiline kogumine

Muuseumitöötajad ei tohi oma asutusega võistelda esemete omandamisel ega üheski teises isiklikus kogumistegevuses. Muuseumitöötaja ja juhtorgani vahel tuleb sõnastada erakogusse kogumist puudutav kokkulepe, millest tuleb hoolikalt kinni pidada.

8.17 ICOMi nime ja logo kasutamine

Organisatsiooni nime, lühendit või logo ei tohi kasutada ühegi kasu toova ettevõtmise ega toote reklaamimiseks, ka mitte sellele toetuse avaldamiseks..

8.18 Muud huvide konfliktid

Kui üksikisiku ja muuseumi vahel peaks tekkima mingi muu huvide konflikt, tuleb alati lähtuda muuseumi huvidest.

TERMINOLOOGIA

Asjakohane põhjalikkus (*Due diligence*)

Nõue rakendada kõiki jõupingutusi, tege- maks kindlaks iga juhtumi asjaolud enne otsuse langetamist, eriti puudutab see omandamiseks või kasutamiseks pakutud asja päritolu ja ajaloo määratlemist enne selle omandamist.

Erialateadmistega muuseumitöötaja (*Museum professional*)*

Erialateadmistega muuseumitöötajate kate- gooria koosneb muuseumide ja teiste institut- sioonide isikkoosseisust (olenemata sellest, kas neile makstakse rahalist tasu või mitte) vasta- valt ICOMi statuutide 2. artikli 1. ja 2. lõigule, kes on saanud spetsialiseeritud koolituse või omavad sellega võrdset praktilist kogemust igas valdkonnas, mis on asjakohaselt tarvilik muuseumi juhtimiseks ja käigus hoidmiseks, aga ka eraisikutest, kes tunnustavad ICOMi muuseumide eetikakoodeksi ja teevad tööd muuseumidele või teistele asutustele, nagu need on määratletud ülalmainitud statuutis. Selle definitsiooni alla ei kuulu isikud, kes turustavad ja müüvad kommertstooteid ja varustust, mis on tarvilikud muuseumidele ja muuseumiteenuste osutamiseks.

Hindamine (*Appraisal*)

Eseme või eksemplari autentsuse ja väär- tuse kindlaksmääramine. Mõnedes riikides kasutatakse seda mõistet maksusoodustuse saamiseks pakutavale kingitusele tehtava sõltumatu ekspert hinnangu puhul.

Huvide konflikt (*Conflict of interest*)

Isikliku või erahuvi olemasolu, mis põhjustab põhimõtete vastuolu töösituatsioonis, takista- des seeläbi või näides takistavat objektiivse otsuse tegemist.

Juhtorgan (*Governing body*)

Isikud või organisatsioonid, kes on vastu- tavad muuseumi jätkusuutlikkuse tagamise, selle strateegilise arendamise ja rahasta- mise eest, nagu on määratletud dokumen- tides, mis annavad muuseumile volitused tegutsemiseks.

Kaubitsemine (*Dealing*)

Esemete ostmine ja müümine isikliku või ins- titutsiooni tulu saamise eesmärgil.

Kehtiv omandiõigus (*Legal title*)

Vaieldamatu omandiõigus varale, mille päritolu on täielikult teada selle avastamise või loomise hetkest peale.

Konserveerija-restaureerija (*Conservator-restorer*)

Muuseumis töötav või sõltumatu isik, kes on kvalifitseeritud läbi viima kultuurivara teh- nilist uurimist, säilitamist, konserveerimist ja taastamist (Lisaks vt ICOM News, vol. 39, nr. 1 (1986), lk.5-6.)

Kultuuripärand (*Cultural heritage*)

Iga ese või kontseptsioon, millel on esteetiline, ajalooline, teaduslik või vaimne tähendus.

Legaalne omandiõigus (*Legal title*)

Omandiõigus varale asjakohases riigis. Tea- tud riikides võib see olla üksnes üleantud õigus, mis pole piisav selleks, et vastata asja- kohase põhjalikkusega läbi viidud asjaolude tuvastamise nõuetele.

Looduspärand (*Natural heritage*)

Mis tahes looduslik asi, nähtus või kontsept- sioon, millel on teaduslik väärtus, või mida võib pidada hingeliseks ilminguks.

Miinumustandard (*Minimum standard*)

Selline standard, mille saavutamist on mõistlik oodata kõikidelt muuseumidelt ja kõikidelt muuseumitöötajailt. Osa riikidest on ise sõnastanud, millised need miinumustan- dardid olema peaksid.

Mittetulunduslik organisatsioon (*Non-profit organisation*)

Seaduslikult registreeritud või registreeri- mata ühendus, mille sissetulekut (sealhulgas igasugust ülejääki või kasumit) kasutatakse ainult selle ühenduse ja tema tegevuste hüvanguks. Mõistel „kasumit mittetaotlev“ (not-for-profit) on sellega sama tähendus.

Muuseum*

Muuseum on ühiskonna ja selle arengu tee- nistuses üldsusele avatud alalise iseloomuga mittetulunduslik institutsioon, mis kogub, konserveerib, uurib, suhtleb ja eksponee- rib inimese ja tema elukeskkonnaga seotud materiaalseid ja immateriaalseid tõendeid õppimise, haridusliku ja naudingu saamise eesmärgil.

Päritolu (*Provenance*)

Eseme täielik ajalugu selle leidmisest või loomisest tänapäevani, mille alusel tehakse kindlaks eseme autentsus ja omandiõigus.

Sissetulekut toov tegevus (*Income-generating activities*)

Tegevus, mille eesmärgiks on institutsiooni rahaline tulu või kasum.

*Tuleb märkida, et mõisted „muuseum“ ja „eri- alateadmistega muuseumitöötaja“ on ajutised definitsioonid, mõeldud kasutamiseks ICOMi muuseumide eetikakoodeksi tõlgendamisel. ICOMi statuutis kasutatud määratlused „muuseum“ ja „erialateadmistega muuseumi- töötaja“ jäävad jõusse kuni tolle dokumendi revideerimise lõpuleviimiseni.

Rahvusvaheline Muuseumide Nõukogu (ICOM) on loodud 1946. aastal eesmärgiga arendada ja kaitsta maailma loodus- ja kultuuripärandit ning materiaalsel ja vaimset kultuuripärandit. ICOM on muuseumide maailmaorganisatsioon, mis esindab muuseume ja muuseumitöötajaid. ICOMi kuulub ligi 30 000 liiget 137 riigist, kes töötavad muuseumi ja pärandiga seotud valdkondades ning moodustavad ainulaadse muuseumispetsialistide võrgustiku.

Juhtiv rahvusvaheline tegevus

ICOM on ametlikes suhetes UNESCOga; ICOMil on nõuandev staatus ÜRO majandus- ja sotsiaalnõukogus; ICOM on partner sellistele maailmaorganisatsioonidele kui Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni, INTERPOL ja Maailma Tolliorganisatsioon. ICOM tegeleb rahvusvaheliste kultuuripärandi küsimustega alates võitlusest kultuuriväärtuste illegaalse kaubandusega kuni riikide toetamiseni kui loodus- või inimtegevusest tingitud katastroofides on saanud kahjustada maailma kultuuri- ja looduspärand.

Teadmuskeskus

ICOMi tegevust kultuuri ja teadmiste arendamisel toetavad erinevate muuseumivaldkonna teemadega tegelevad 31 rahvusvahelist alakomiteed. Alakomiteed viivad läbi uuringuid ja analüüse, annavad välja juhendeid ja teaduspublikatsioone, mis toetavad muuseumide kogukonda ja arengut kogu maailmas. ICOMi võimekuseks on reageerida maailmas toimuvatele muutustele ja väljakutsetele, kaasates selleks kultuuripärandi eksperte üle maailma.

Rahvusvaheline Muuseumide Nõukogu (ICOM)
Maison de l'UNESCO
1, rue Miollis 75732 Paris CEDEX 15, Prantsusmaa
Telefoninumber: +33 (0) 1 47 34 05 00
Faksinumber: +33 (0) 1 43 06 78 62
E-posti aadress: secretariat@icom.museum
Veebiaadress: <http://www.icom.museum>

ICOM Eesti Rahvuskomitee
Lühike jalg 3, 10130 Tallinn, Eesti
Veebiaadress: <http://icomeesti.ee>,
<http://estonia.icom.museum>

